

Arbejdsprogram andet halvår 2010 for By- og Landskabsstyrelsens Referencelaboratorium for Kemiske Miljømålinger

Arbejdsprogrammet dækker perioden 1. juli 2010 – 31. december 2010. Det kan forventes, at der i løbet af 2010 vil opstå behov for nye aktiviteter, som ikke kunne forudses ved fastlæggelse af arbejdsprogrammet. Dette kan resultere i en omprioritering af opgaverne.

Referencelaboratoriets arbejde består af en række løbende opgaver, der er beskrevet under punkt A til D, særlige opgaver for indeværende år under punkt E og F samt projektstyring.

PROJEKTSTYRING

Projektstyring omfatter

- Løbende kommunikation med By- og Landskabsstyrelsen
- Mindst ét årligt samarbejds møde med By- og Landskabsstyrelsen, bl.a. forud for fastlæggelse af det følgende års arbejdsprogram
- Udarbejdelse af arbejdsprogram for det følgende år
- Faglig og tidsmæssig styring af referencelaboratoriets aktiviteter
- Ressourcestyring, herunder udarbejdelse af forbrugsoversigter
- Deltagelse i referencelaboratoriets styregruppe
- Sekretariat for referencelaboratoriets styregruppe
- Udarbejdelse af referencelaboratoriets årsberetning for det forgangne år. Ingen årsberetning udarbejdes i perioden 1. juli – 31. december 2010. Førstkommende årsberetning bliver primo 2011 for året 2010.

A. BISTAND TIL BY- OG LANDSKABSSTYRELSENS ADMINISTRATION AF ANALYSEKVALITET

Rådgivning til By- og Landskabsstyrelsen i relation til Miljøministeriets bkg. nr. 1353 af 11. december 2006

Referencelaboratoriet bistår efter behov By- og Landskabsstyrelsen i dens administration af Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1353 om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer mv.

For så vidt angår referencelaboratoriets bistand til revision af bekendtgørelsen se punkt A "Bistand til revision af bkg. nr. 1353 af 11. december 2006". Som følge af den igangværende revision forventes ingen aktivitet under nærværende punkt i 2010.

Metodedatablade

Referencelaboratoriet udarbejder metodedatablade for parametre, hvor standardmetoder ikke specificerer alle forhold ved analyse, forbehandling, opbevaring mv. i tilstrækkeligt omfang. I 2010 kan der vise sig behov for revidering af metodedatablade for opløst oxygen og total nitrogen som følge af opdatering af standarder. Andre metodedatablade kan tages op efter aftale i Referencelaboratoriets Styregruppe.

Efter behandling i Referencelaboratoriets Styregruppe sendes datablade, der vedrører det nationale overvågningsprogram, til høring hos Fagdatacentrene.

Tidsplan

Metodedatablade udarbejdes i andet halvår efter aftale i Styringsgruppen.

Vejledende notater fra Referencelaboratoriet – Bekendtgørelse om analysekvalitet

I forbindelse med bekendtgørelse nr. 1353 af 11. december 2006 har der vist sig behov for nærmere vejledning til anvendelse af bekendtgørelsens bestemmelser. Dette sker ved udarbejdelse af notater til administrativ tydeliggørelse af specifikke bestemmelser i bekendtgørelsen. Arbejdet hermed fortsættes i 2010 efter behov.

Tidsplan

Efter behov og efter aftale med By- og Landskabsstyrelsen i hvert tilfælde.

Bistand til drift og evt. ændring af det nationale program for overvågning af vandmiljøet

Referencelaboratoriet yder bistand til drift og evt. ændring af det nationale program for overvågning af vandmiljøet for så vidt angår kemiske målinger under referencelaboratoriets arbejdsområde. Referencelaboratoriet

- rådgiver om analysekvalitet for kemiske målinger i relation til det nationale program for overvågning af vandmiljøet
- deltager i eventuelle arbejdsgrupper om kemiske målinger i relation til overvågningen. For indeværende ingen deltagelse.

Bistand til revision af bkg. nr. 1353 af 11. december 2006

Referencelaboratoriet rådgiver By- og Landskabsstyrelsen om analysetekniske forhold til brug for styrelsens implementering af "Kommissionens direktiv 2009/90/EF af 31. juli 2009 om tekniske specifikationer for kemisk analyse og kontrol af vandets tilstand som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF (vandrammedirektivet)" i dansk lovgivning, herunder at operationalisere den valgte strategi for implementeringen og sammenstille den nødvendige fagtekniske dokumentation. Direktivets bestemmelser skal fra august 2011 være opfyldt for de kemiske målinger, der udføres i medfør af kravene til overvågning af vandmiljøet i vandrammedirektivet (Direktiv 2000/60/EF), og har derfor betydning for bl.a. kemiske målinger under det nationale program for overvågning af vandmiljøet. Opgaven, der er fagligt kompliceret, blev igangsat 2008 og vil strække sig over 2010 og 2011.

En nærmere beskrivelse af opgaven fremgår af "Arbejdsplan for teknisk input til revision af bekendtgørelse nr. 1353 af 11. december 2006". Ud over aktiviteterne fra 1. juli 2010 indeholder arbejdsplanen også de planlagte forudgående aktiviteter, idet de to overordnede delmål "Strategi og metode til implementering fastlagt" og "Tekstafsnit til bilag 1 i revideret bekendtgørelse om analysekvalitet udarbejdet" er planlagt færdiggjort før 1. juli 2010. De to overordnede delmål "Kvalitetskrav for parametre, som p.t. ikke er dækket af bekendtgørelsen om analysekvalitet, fastlagt og kvalitetskrav til øvrige parametre omregnet i henhold til den valgte model" og "Behov for opdatering af paragraffer i revideret bekendtgørelse om analysekvalitet identificeret" forventes pr. 1. juli 2010 at være påbegyndt. Referencelaboratoriet vil skulle videreføre opgaven ud fra status 1. juli 2010.

Tidsplan

Tidsplanen er beskrevet i "Arbejdsplan for teknisk input til revision af bekendtgørelse nr. 1353 af 11. december 2006".

B. TVÆRGÅENDE OPGAVER VEDRØRENDE UDFØRELSE AF ANALYSER OG MÅLINGER

Rådgivning til laboratorier, offentlige myndigheder m.fl.

Der vil løbende være behov for at bistå med rådgivning til bl.a. laboratorier og miljømyndigheder (herunder miljøcentre under By- og Landskabsstyrelsen) om analysemetoder og analysekvalitet. By- og Landskabsstyrelsen vil anmode referencelaboratoriet om at bistå med at besvare eksterne henvendelser, f.eks. fra kommuner, miljøcentre eller laboratorier. Andre vil telefonisk henvende sig direkte til referencelaboratoriet med anmodning om bistand. Bistanden foregår normalt ved telefonisk rådgivning samt besvarelse af spørgsmål på referencelaboratoriets hjemmeside.

Deltagelse i laboratoriesamarbejder/netværk

Referencelaboratoriet er repræsenteret i "Sektorudvalget for teknisk prøvning på miljøområdet". Sektorudvalget er et samarbejde mellem interessenter inden for miljømålinger, hvor DANAK varetager sekretariatsfunktionen. Der afholdes 2 møder om året i udvalget.

Efter nærmere aftale med By- og Landskabsstyrelsen kan referencelaboratoriet deltage i:

- Eventuelle andre nationale samarbejder/netværk. For indeværende ingen deltagelse.
- Eventuelle internationale samarbejder/netværk, f.eks. i regi af EU-medlemslandenes samarbejde om implementering af overvågningsbestemmelserne i vandrammedirektivet (Direktiv 2000/60/EF) og bestemmelserne om analysekvalitet i "Kommissionens direktiv 2009/90/EF af 31. juli 2009 om tekniske specifikationer for kemisk analyse og kontrol af vandet tilstand som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF". For indeværende ingen deltagelse.

Bistand til internationalt relaterede opgaver, oftest EU

Referencelaboratoriet bistår med at vurdere forslag fra EU, når der indgår analysespørgsmål under referencelaboratoriets arbejdsområde, herunder Kommissionsforslag til EU-direktiver og ekspertgruppers forslag til guidance-dokumenter.

Danmarks Miljøundersøgelser varetager efter aftale med By- og Landskabsstyrelsen dansk deltagelse i Chemical Monitoring Activity (CMA), som er en aktivitet under Working Group E on Priority Substances under EU-landenes Common Implementation Strategy (CIS-samarbejdet) om vandrammedirektivet (direktiv 2000/60/EF). CMA beskæftiger sig bl.a. med analysekvalitet for parametre omfattet af overvågningen i medfør af vandrammedirektivet. Der kan fra 2010 fra EU's side forventes en omorganisering af CMA og Working Group E on Priority Substances. I det omfang, der er behov og efter aftale med By- og Landskabsstyrelsen, inddrages referencelaboratoriet i opgaver i dette regi.

På indeværende tidspunkt ses der ikke behov for bistand fra referencelaboratoriet til andre internationalt relaterede opgaver end til CMA og til videreførelsen af CMA's opgaver.

C. VURDERING AF MÅLEMETODER

Standardmetoder for miljøkemiske analyser

Sporbarheden for miljøkemiske data er for mange analyseparametres vedkommende nært tilknyttet anvendte standardmetoder, herunder både metoder for prøvetagning og analyse.

Referencelaboratoriet følger det internationale samarbejde om metodestandardisering for kemiske målinger inden for referencelaboratoriets arbejdsområde, idet opgaven først og fremmest har til formål at være informeret om forslag til standardisering (EN og ISO metoder) med indflydelse på krav til analysekvalitet og analysemetoder og kun i mindre omfang at kommentere på forslag til standardisering. Aktiviteten aftales nærmere med By- og Landskabsstyrelsen.

Målemetoder fastlagt i nye EU-direktiver

Inden for referencelaboratoriets arbejdsområde bistår referencelaboratoriet med at vurdere, hvordan målemetoder, der følger af nye EU-direktiver, kan implementeres i dansk lovgivning. Der er ikke planlagt aktiviteter i 2010.

Sammenligning af krævede DS-metoder med nye DS- eller EN-metoder

Ved standardisering af metoder i EU-sammenhæng er standardiseringsorganisationerne i medlemslandene, herunder Danmark, forpligtet til at indføre de i CEN udarbejdede standarder som nationale standarder. Det betyder, at standarder, som er velindarbejdet i Danmark, efterhånden udgår som dansk standard. Det er derfor hensigtsmæssigt, at myndighederne på sigt giver mulighed for, at laboratorierne kan anvende de nye standarder, i det omfang referencelaboratoriet kan anbefale det.

Der arbejdes i øjeblikket i ISO på opdatering af standarder for opløst oxygen, farvetal og cyanid. Desuden er en ny metode til bestemmelse af total nitrogen under udarbejdelse. Standarden anvender oplukning ved UV-bestråling i stedet for den traditionelle oplukning i autoklave. Standarderne er under slutbehandling i ISO, hvorefter implementering som EN-standarder og derefter danske standarder må forventes at følge efter kort tid. Det er derfor sandsynligt, at der i 2010 vil blive behov for sammenligning af de i øjeblikket krævede standarder med nye udgaver og med helt nye standarder.

Der er ikke planlagt aktiviteter i perioden 1. juli – 31. december 2010.

Metodevurdering ved præstationsprøvninger

Præstationsprøvninger kan give værdifulde informationer om sammenligneligheden af de metoder, der anvendes på laboratorierne, herunder information om hvorvidt der er behov for særlige anvisninger. Referencelaboratoriet udfører ikke præstationsprøvning, men kan indsamle data fra danske præstationsprøvninger, der er gennemført i andet regi. Det er en forudsætning for en tværgående sammenligning af metoder, at et tilstrækkeligt antal laboratorier har deltaget i en præstationsprøvning. Referencelaboratoriet opsamler data fra flere runder af danske præstationsprøvninger før evt. sammenligning. Hvis grundlaget er til stede, foretages tværgående sammenligninger af de anvendte metoder for gennemførte præstationsprøvninger. Desuden sammenstilles den generelle analysekvalitet.

Der er ikke planlagt aktiviteter i perioden 1. juli – 31. december 2010.

D. INFORMATIONS- OG KURSUSVIRKSOMHED

Almen orienteringsvirksomhed

Referencelaboratoriet deltager efter aftale med By- og Landskabsstyrelsen i fagmøder og lignende, hvor andre institutioner eller foreninger står for arrangementet. Referencelaboratoriet deltager med eller uden foredrag efter nærmere aftale.

Tidsplan

Aftales med By- og Landskabsstyrelsen i hvert enkelt tilfælde.

NYT fra REFLAB

Referencelaboratoriet viderefører det eksisterende elektroniske nyhedsskrift NYT fra REFLAB (<http://www.reference-lab.dk/nyt-fra-reflab.aspx>), således at nyhedsskriftet fremover dækker referencelaboratoriets samlede arbejdsområde. Hidtil har nyhedsskriftet ikke dækket organiske stoffer (miljøfremmede stoffer). Nyhedsskriftet skal kommunikere resultaterne af referencelaboratoriets arbejde ud til en bredere kreds på en populær og forståelig form.

Bevillingen anvendes til at udarbejde resumé af referencelaboratoriets aktiviteter, til at færdiggøre artikler med vurdering af metoder og til redaktionelt arbejde. Der udsendes 3 numre om året, hvoraf året første nummer anvendes til publikation af årsberetning og arbejdsprogram for referencelaboratoriet.

NYT fra REFLAB publiceres alene elektronisk og kan hentes fra referencelaboratoriets hjemmeside. De personer og institutioner, der har udtrykt interesse herfor, modtager e-mail til information, når et nyt nummer udkommer.

Tidsplan

NYT fra REFLAB 2010/3: November/december 2010.

Hjemmeside for Referencelaboratoriet

Referencelaboratoriet viderefører og vedligeholder eksisterende hjemmeside www.reference-lab.dk, således at hjemmesiden fremover dækker referencelaboratoriets samlede arbejdsområde. Hidtil har hjemmesiden ikke dækket organiske stoffer (miljøfremmede stoffer). Hjemmeside indeholder information om referencelaboratoriets arbejde ved publicering af referencelaboratoriets rapporter, notater mv., med mindre andet aftales med By- og Landskabsstyrelsen. Hjemmesiden giver desuden mulighed for bl.a. at hente metodetablude og analysemetoder samt at stille spørgsmål.

Tidsplan

Hjemmesiden opdateres løbende med ny publikationer, når disse er godkendt af Referencelaboratoriets Styregruppe.

E. METODE- OG ANALYSEUDVIKLING

Metode til bestemmelse af olie/fedt i spildevand

Fra DANAK er modtaget informationer, der giver anledning til tvivl om robustheden for den krævede metode til bestemmelse af olie/fedt i spildevand (DS/R 209, tidligere RefLab metode 5). Der er ved brug set forskelle mellem laboratorier, der er langt større, end det kunne forudses ud fra data om metodens præcision og korrekthed fra metodeafprøvning (Rapport

fra referencelaboratoriet, 2005). Referencelaboratoriet må derfor gennemføre undersøgelser til dokumentation af robustheden i de situationer, der har givet anledning til vanskeligheder. Undersøgelser planlægges i dialog med DANAK og laboratorier.

Tidsplan

Endelig plan, herunder tidsplan, godkendes af Referencelaboratoriets Styregruppe.

Ekstern kvalitetssikring

Referencelaboratoriet arbejdede i 2007 med opfølgning i 2008 med sammenstilling af muligheder for fortsat ekstern kvalitetssikring, efter at udbuddet af danske præstationsprøvninger er kraftigt reduceret. Arbejdet fortsættes med beskrivelse af, hvilke kriterier der bør lægges til grund ved laboratoriernes valg af udbyder af præstationsprøvninger samt retningslinjer for omfang af sammenlignende målinger mellem to eller flere laboratorier.

Tidsplan

Arbejdet er planlagt udført 1. halvår 2010. Der er ikke planlagt aktiviteter i perioden 1. juli – 31. december 2010.

F. METODEAFPRØVNING VED INTERLABORATORIEUNDERSØGELSE

Der er ikke planlagt nogen aktiviteter for 2010.